

Innowacje w ENEA Operator

Biuro Inicjatyw Innowacyjnych

© copyright by Przemysław Starzyński, Artur Andrzejewski

Wirtualna rzeczywistość w Enea Operator

ROK 2019

**ENEA OPERATOR URUCHAMIA PROJEKT B+R
DOTYCZĄCY WIRTUALNEJ RZECZYWISTOŚCI**

„Elastyczny system zwiększania kompetencji pracowników służb technicznych z zastosowaniem technik rzeczywistości wirtualnej”

Data rozpoczęcia realizacji projektu

01.04.2019 r.

Data zakończenia realizacji projektu

31.12.2022 r.

Liczba miesięcy

45

6 260 305 zł

Wartość projektu

3 050 641 zł

Wartość dofinansowania

~ 49%

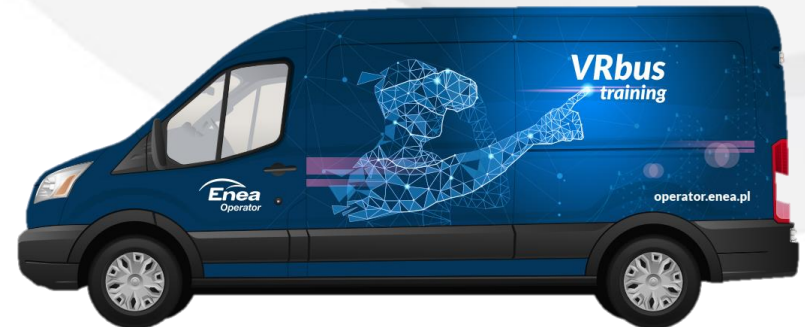
% dofinansowania

UNIWERSYTET
EKONOMICZNY
W POZNANIU

ZAŁOŻENIA PROJEKTU B+R

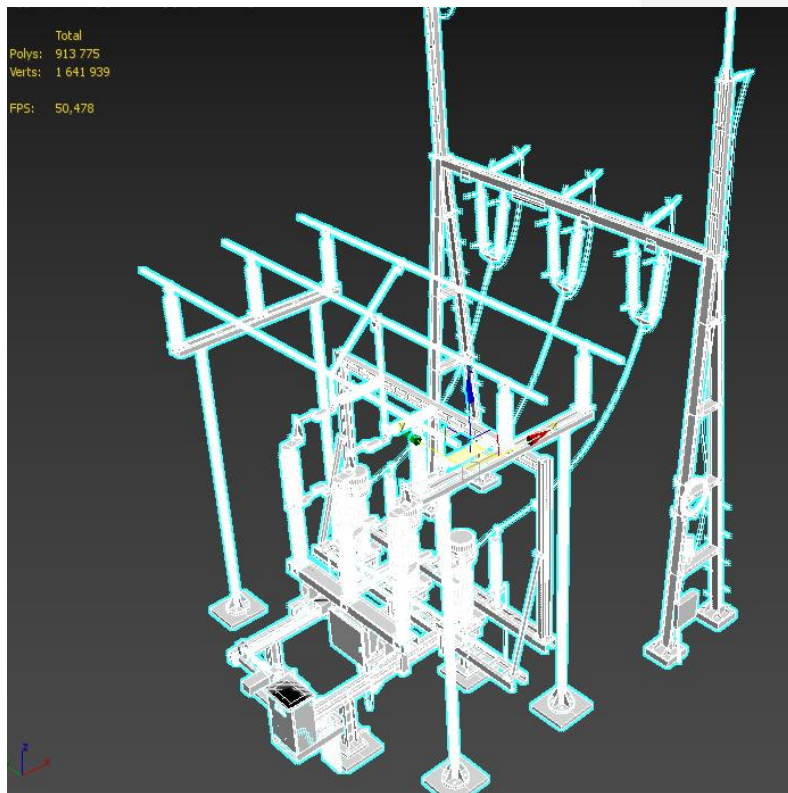
- Wykonanie trójwymiarowego modelu cyfrowego 15 GPZ, 10 stacji SN/nN oraz ośrodka szkoleniowego w Łagowie.
- Stworzenie otwartego systemu informatycznego umożliwiającego implementację scenariuszy szkoleniowych.
- Realizacja mobilnej stacji szkoleniowej.

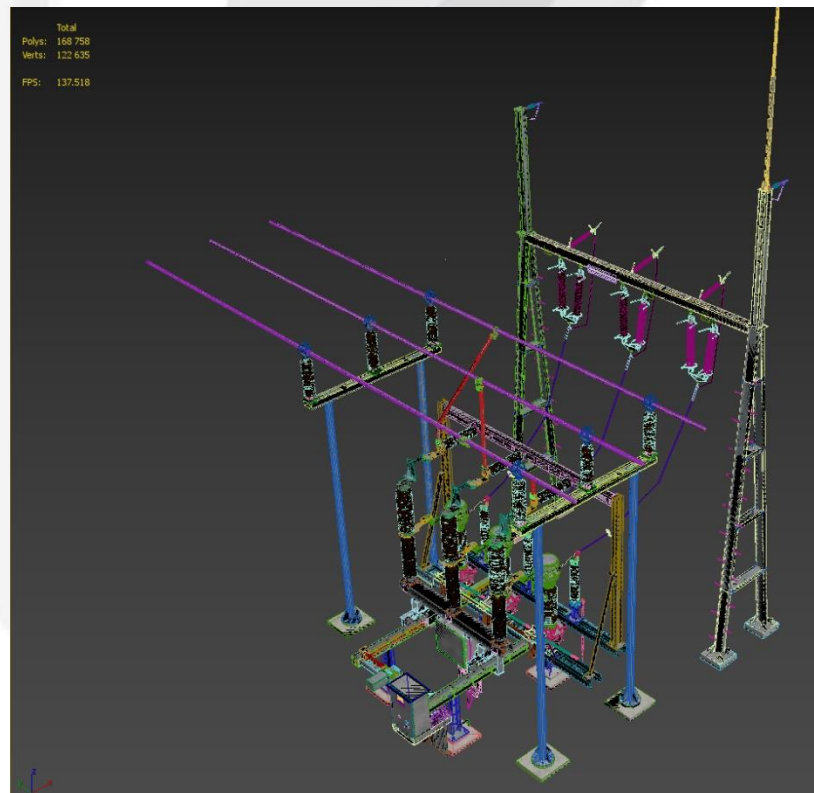

skan

~ 900 000 trójkątów

obróbka

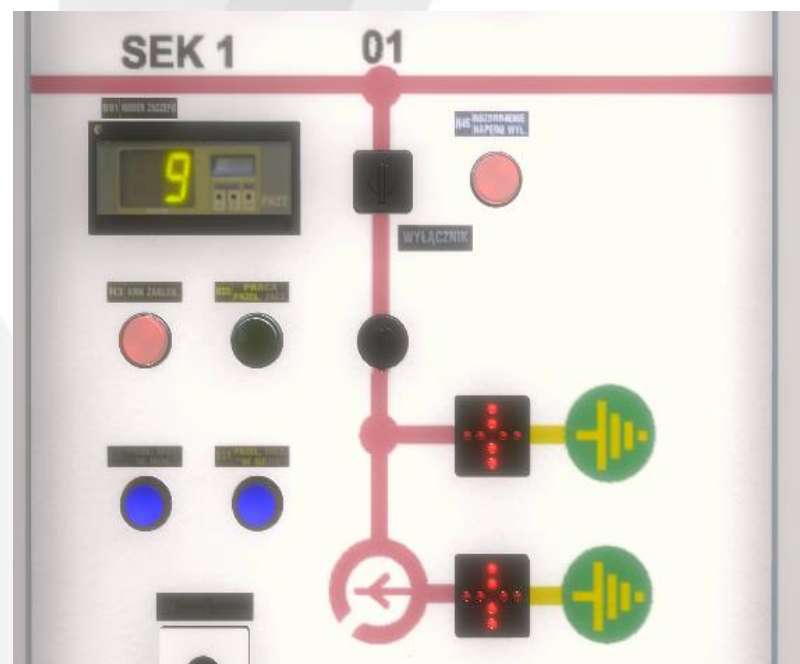
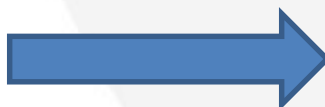
~170 000 (redukcja 82%)

PRZYKŁADY WIZUALIZACJI

Zdjęcie

VR

PRZYKŁADY WIZUALIZACJI

PRZYKŁADY WIZUALIZACJI

PRZYKŁADY WIZUALIZACJI

PRZYKŁADY WIZUALIZACJI

PRZYKŁADY WIZUALIZACJI

PRZYKŁADY WIZUALIZACJI

PRZYKŁADY WIZUALIZACJI

PRZYKŁADY WIZUALIZACJI

PRZYKŁADY WIZUALIZACJI

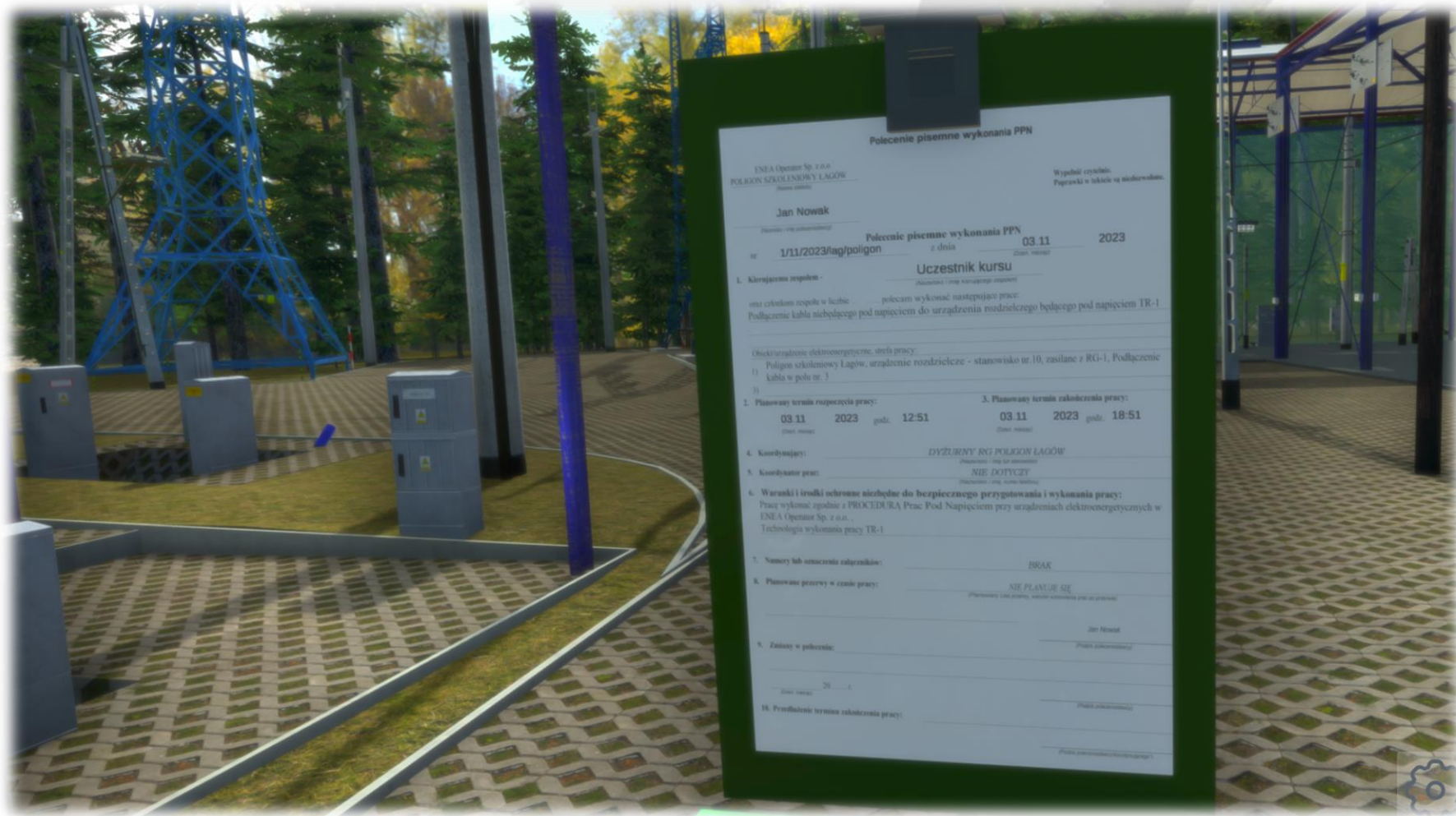

PRZYKŁADY WIZUALIZACJI

PRZYKŁADY WIZUALIZACJI

PRZYKŁADY WIZUALIZACJI

VR BUS

VR BUS

VR BUS

VR BUS

Wirtualna rzeczywistość (VR) jest wyjątkową technologią, która rewolucjonizuje procesy szkoleniowe. Dlaczego należy stosować VR w szkoleniach? Oto kilka przebadanych i potwierdzonych kluczowych powodów:

- **Zwiększone zaangażowanie:** VR pozwala na wczucie się w realistyczne sytuacje szkoleniowe, co zwiększa zaangażowanie uczestników i poprawia ich koncentrację.
- **Bezpieczne treningi:** Wirtualne środowiska pozwalają na trenowanie w niebezpiecznych warunkach bez ryzyka dla zdrowia czy życia, co jest nieocenione w branżach, gdzie bezpieczeństwo jest priorytetem.
- **Personalizacja:** Dzięki VR treningi mogą być dostosowane do indywidualnych potrzeb i umiejętności każdego uczestnika, co przyspiesza proces nauki.
- **Skuteczność:** Badania wykazują, że szkolenia w VR są bardziej efektywne niż tradycyjne metody, ponieważ uczestnicy lepiej zapamiętują zdobywaną wiedzę i umiejętności.
- **Monitorowanie postępów:** VR umożliwia monitorowanie postępów uczestników w czasie rzeczywistym, co pozwala na szybką ocenę wyników i ewentualne dostosowanie treści szkolenia.
- **Realistyczne symulacje:** VR umożliwia tworzenie realistycznych symulacji, które pozwalają na praktykę umiejętności w autentycznych warunkach.
- **Motywacja:** VR może być motywujące, ponieważ uczestnicy odczuwają realne wyzwania i osiągają realne cele w wirtualnym środowisku.

Istotnymi wartościami dodatnimi projektu są:

- możliwość szkoleń elektromonterów za pomocą nowych technologii - Enea Operator posiada najbardziej rozbudowany system szkoleniowych z wykorzystaniem technologii VR **w Europie**
- zwiększenie potencjału szkoleniowego ośrodka w Łagowie, poprzez wykorzystanie komputerów szkoleniowych
- wykorzystanie mobilnej stacji szkoleniowej (VRBus) do promocji Grupy ENEA na konferencjach, wydarzeniach branżowych, w szkołach patronackich oraz uczelniach wyższych

Biuro Inicjatyw Innowacyjnych aktywnie wspiera Biuro Rekrutacji i Promocji Pracodawcy, a także samo realizuje politykę promocji Enea Operator jako pracodawcy otwartego na nowe pomysły i innowacyjne działanie.

W ciągu ostatniego roku uczestniczyliśmy w 30 wydarzeniach branżowych i targowych:

- Wizyty w Rejonach Dystrybucji Enea Operator
- Dzień Elektryka w ZST Leszno 10 czerwca 2022
- XIV Konferencja PPN Stowarzyszenia Elektryków Polskich w Mrągowie 5-7.09.2022
- Udział w konkursach dla uczniów szkół w zakresie konwencji Green Deal, przemysł 4.0, innowacyjność, nowe technologie, rozwój branży elektrycznej
- 7 Konferencja PPN w Tarnowie Podgórnym 13.10.2022
- Konferencja poświęcona szkołom patronackim współpracującymi z Grupą Enea 27.09.2022
- XL Walny Zjazd Delegatów SEP w Bydgoszczy 23.09.2022
- Międzynarodowa Konferencja „Nowoczesne technologie w przemyśle” w Gorzowie Wlkp. 01.12.2022
- Konferencja promująca kształcenie zawodowe "Energetyk i już!" w ZSE w Bydgoszczy 06.12.2022
- Targi Edukacyjne w Poznaniu 10-12.01.2023
- Start Cup Days – Politechnika Poznańska – 18.01.2023
- Webinar Think AHEAD – EdTech dla elektromobilności 26.01.2023
- Gorzowskie Targi Edukacyjne – Centrum Edukacji Zawodowej i Biznesu w Gorzowie Wielkopolskim 14.03.2023
- EUNICE Start Cup – wydarzenie promocyjne Politechniki Poznańskiej 13.04.2023
- „Jak zrealizowano projekt VR w Enea Operator? – wydarzenie ConnectedRealities
- IMPACT '23 – Międzynarodowe Targi Poznańskie – 10-11.05.2023
- Targi Expopower 2023 – Międzynarodowe Targi Poznańskie 16-18.05.2023
- Wizyta w XIV liceum Ogólnokształcącym w Poznaniu 31.05.2023
- Winobranie 2023 – Dni Miasta Zielona Góra – 11.09.2023
- Krynica Forum 2023 – 12-15.09.2023
- II edycja konferencji „Współpraca – Energia – Przyszłość” – 21.09.2023
- Spotkanie dot. współpracy pomiędzy Zespołem Szkół nr 1 We Wronkach z Enea Operator 10.20.2023

Enea
Operator

W 2019r. projekt został nagrodzony w kategorii "Innowacja Roku"

W 2023r. projekt został zakwalifikowany do finału konkursu 7th International VR Awards w kategorii VR Education and Training Solution of the Year

Realizacja wdrożenia systemu szkoleniowego VR w ośrodku w Łagowie

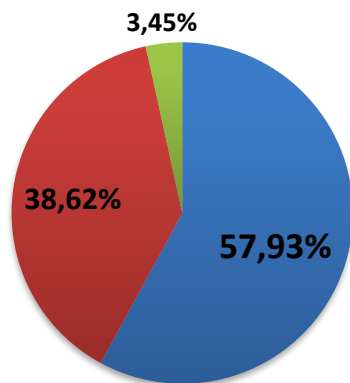
Podsumowanie pierwszego etapu wdrożeniowego

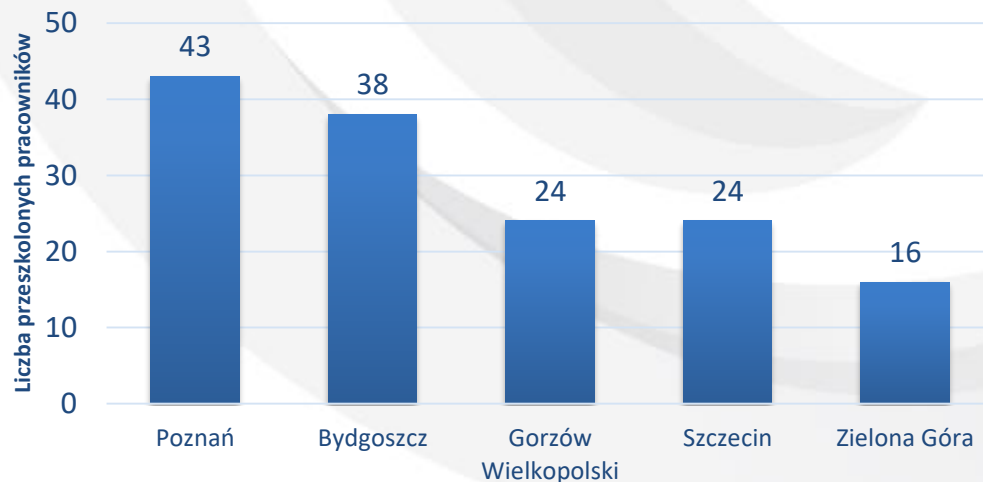
W 2023 roku przy współpracy Biura Inicjatyw Innowacyjnych z Biurem Prac Pod Napięciem rozpoczęto pierwszy etap procesu wdrożeniowego, jakim jest realizacja szkoleń na systemie wirtualnej rzeczywistości.

Podstawowe informacje o wynikach w 2023 roku w ośrodku szkoleniowym w Łagowie:

- przeszkolono **145 pracowników Enea Operator** ze wszystkich oddziałów dystrybucji
- przeszkolono przede wszystkim **elektromonterów pogotowia** oraz **elektromonterów sieciowych**
- każdorazowo wykonywana była **ankieta badania procesu szkoleniowego**

■ Elektromonter Pogotowia ■ Elektromonter Sieciowy ■ Inni

W ramach ankiety po przeprowadzonym szkoleniu każdemu uczestnikowi zadano następujące pytania:

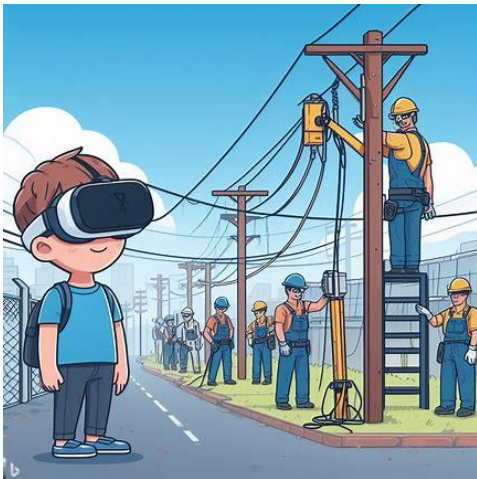
- Określ **poziom trudności** korzystania z zaprezentowanego systemu szkoleniowego VR w czasie testów
- Określ spodziewaną **łatwość samodzielnego korzystania** z zaprezentowanego systemu VR (po zakończeniu testów)
- Określ **stopień dyskomfortu** związanego z pojawieniem się objawów **choroby lokomocyjnej** w czasie używania systemu szkoleniowego VR
- Oceń **efektywność wykonywania w VR czynności związanych z pracą elektromontera**

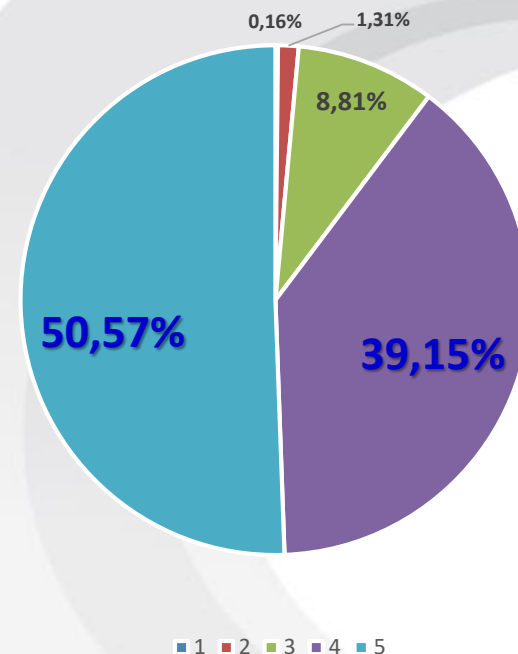
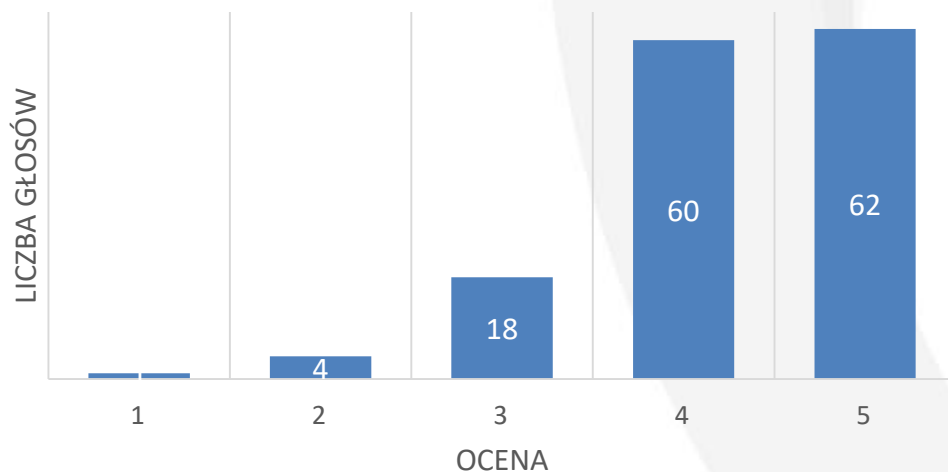

W ramach ankiety po przeprowadzonym szkoleniu każdemu uczestnikowi zadano następujące pytania:

- Jak oceniasz (w skali 1-5) poszczególne aspekty zaprezentowanego systemu VR?
- Oceń **skuteczność i szybkość zdobywania wiedzy** w VR w porównaniu z tradycyjnym szkoleniem
- Oceń **przydatność systemu VR** w procesie szkoleniowym
- Jak oceniasz (w skali 1-5) poszczególne **aspekty procesu szkoleniowego** z zastosowaniem systemu VR?
- Jakie **ulepszenia proponowałbyś zastosować** w zademonstrowanym systemie szkoleniowym?

Oceń przydatność systemu VR w procesie szkoleniowym

- Przeszkolonych pracowników, którzy uważają system VR za "bardzo przydatny" lub "przydatny", stanowi prawie 90%.
- Około 8,81% pracowników wyraziło neutralną opinię, nie formułując oceny systemu.
- Niewielki odsetek pracowników, tj. 1,31%, uważa, że system ma ograniczone zastosowanie w procesie szkoleniowym.
- Jedynie bardzo niewielka grupa pracowników, około 0,16%, wyraziła negatywną opinię na temat systemu VR.

Jak oceniasz (w skali 1-5) poszczególne aspekty procesu szkoleniowego z zastosowaniem systemu VR?

Pytanie	Średnia ocena uczestników
Wskazówki otrzymane w systemie podczas szkolenia były wystarczające, aby ukończyć je bezproblemowo	4,70
Wskazówki otrzymane od instruktora podczas szkolenia były wystarczające, aby ukończyć je bezproblemowo	4,84
Nawigacja w scenie szkoleniowej nie sprawiła mi problemu	4,45
Interakcja z obiektami nie sprawiła mi problemu	4,41
Jakość grafiki i odwzorowania elementów była wystarczająca do przeprowadzenia procesu szkoleniowego	4,63
Podczas szkolenia czułem się bezpiecznie i swobodnie poruszając się po scenie	4,7
Proces szkoleniowy z zastosowaniem VR przygotował mnie do realizacji czynności na rzeczywistym obiekcie	4,33
Uważam, że system szkoleniowy z wykorzystaniem wirtualnej rzeczywistości dobrze sprawdza się jako narzędzie dydaktyczne	4,61
Korzystanie ze sprzętu technologii VR nie sprawiło mi problemów podczas szkolenia	4,52

Realizacja wdrożenia systemu szkoleniowego VR w ośrodku w Łagowie

Wnioski i rekomendacje

Wnioski i rekomendacje

- Rozbudowa systemu szkoleniowego VR o nowe scenariusze, w szczególności dotyczące technologii prac pod napięciem do 1 kV
- Docelowo wprowadzenie w system szkoleniowy technologii prac pod napięciem na liniach napowietrznych, mufowanie przewodu izolowanego w technologii PPN
- Dołączenie kolejnych komputerów do systemu szkoleniowego w łagowie, celem szkolenia większej ilości elektromonterów
- Rozpoczęcie szkoleń na czynności łączeniowe GPZ, SN/nn oraz technologii PPN w pełnym możliwym zakresie z uwzględnieniem wszystkich scenariuszy szkoleniowych

...ale to nie wszystko

MATERIAŁ DYDAKTYCZNY

Stacja Kargego Opalenica

Szkolenie

Quiz

Stacja Wolsztyn PZGS

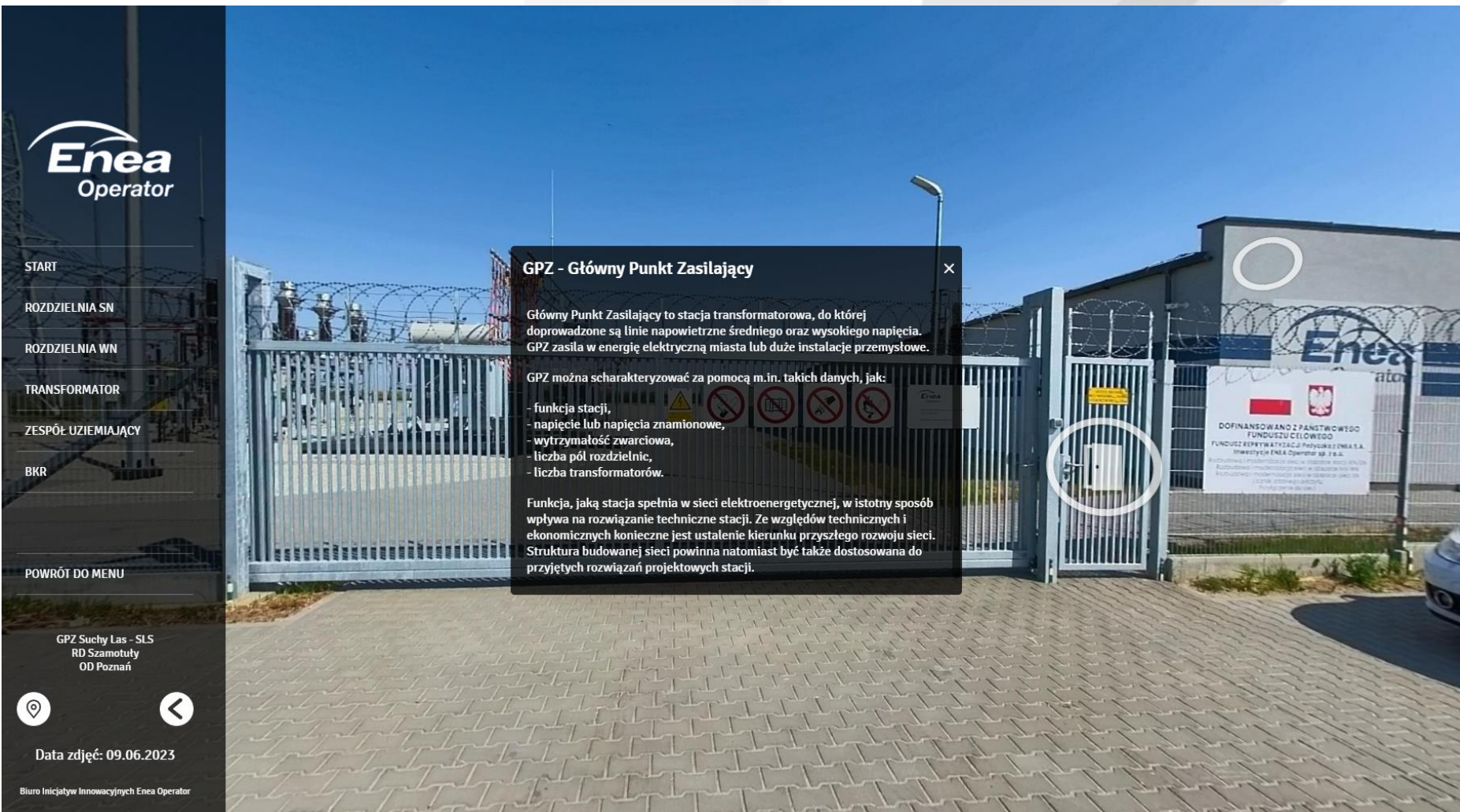
Szkolenie

Quiz

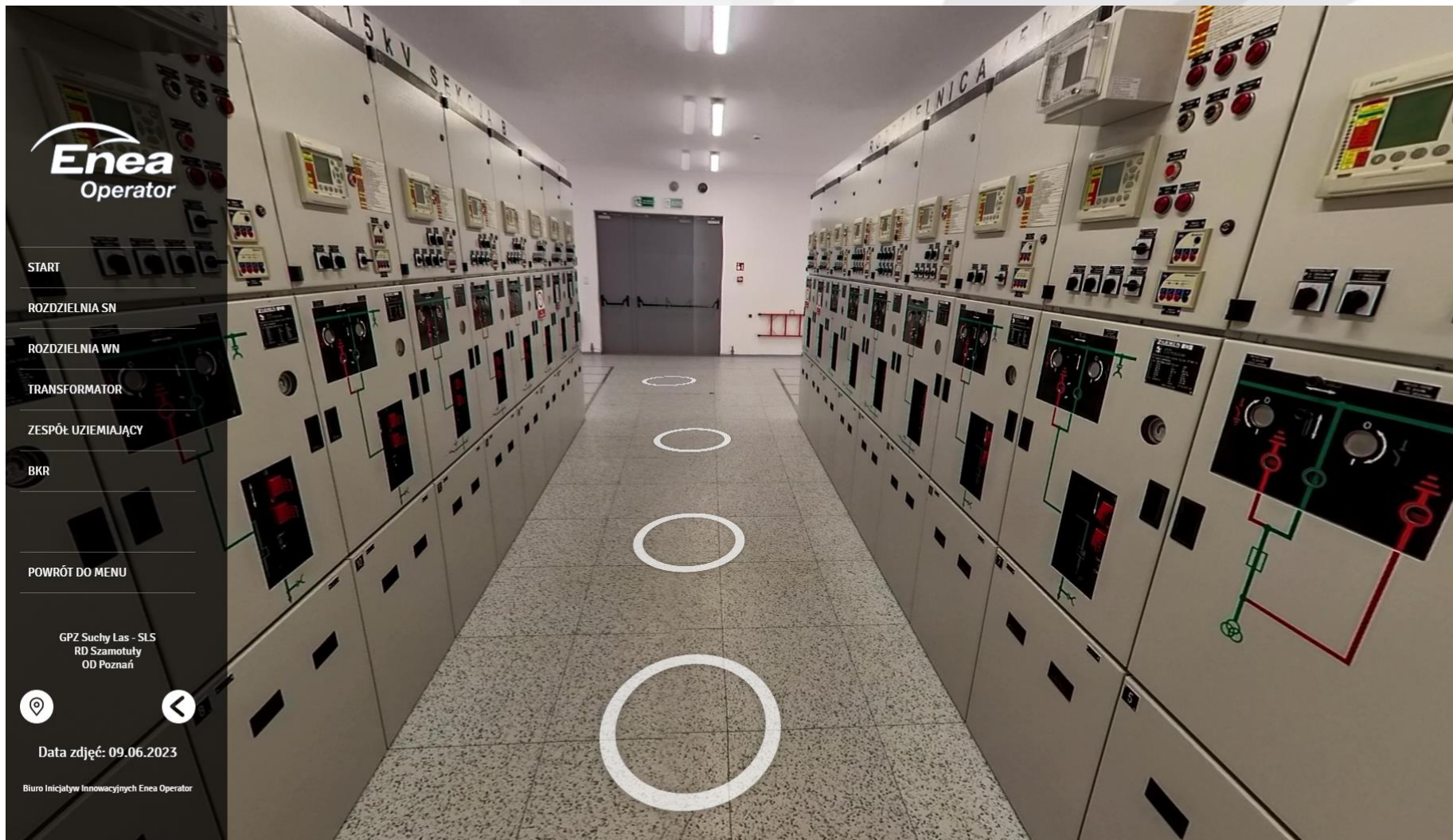

GPZ Suchy las - SLS

Szkolenie

START

ROZDZIELNIA SN

ROZDZIELNIA WN

TRANSFORMATOR

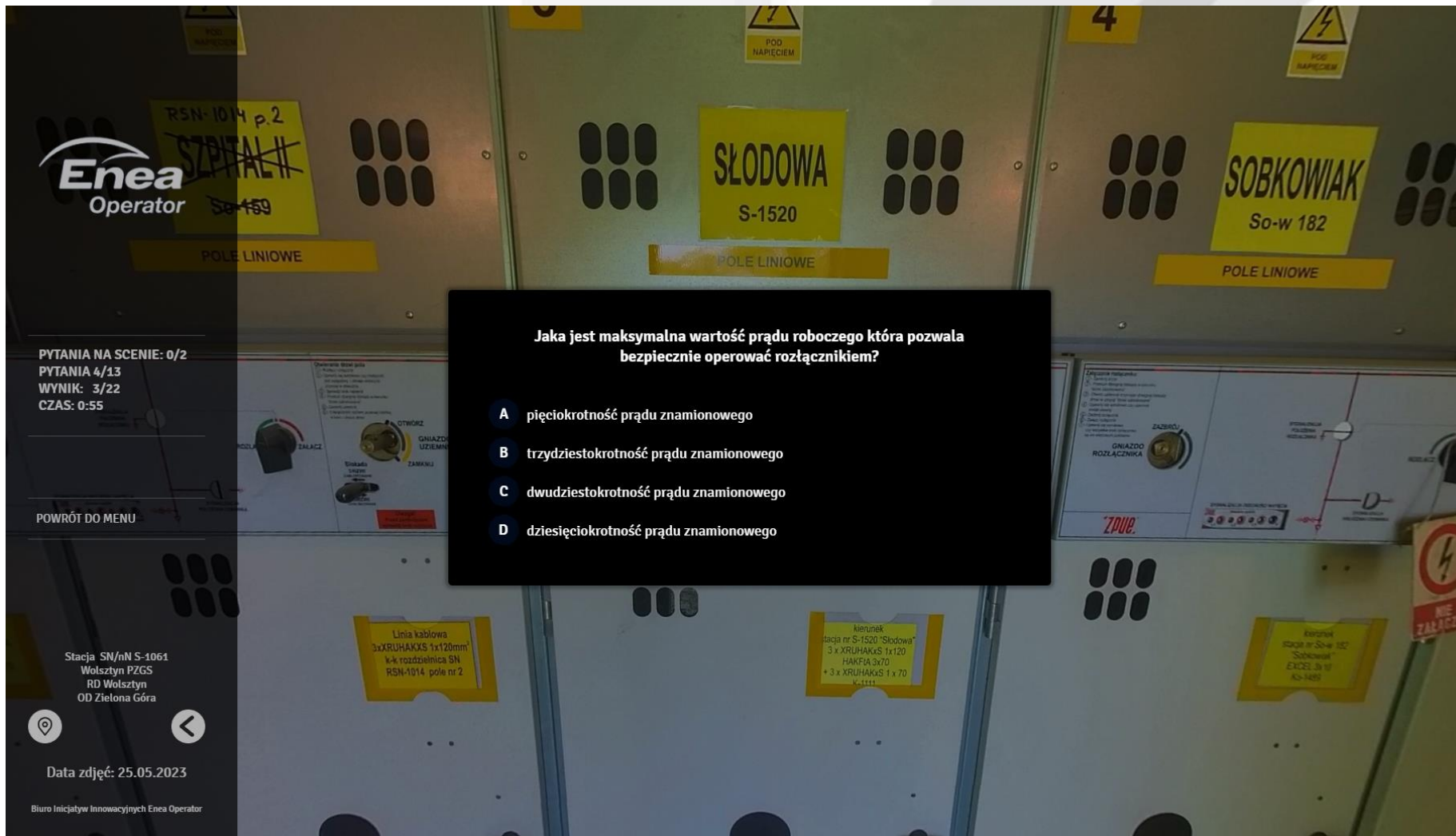
ZESPÓŁ UZIEMIĄCY

BKR

POWRÓT DO MENU

GPZ Suchy Las - SLS
RD Szamotuły
OD Poznań

Data zdjęć: 09.06.2023

Nagrania w technologii 360°

Nagrania w technologii 360°

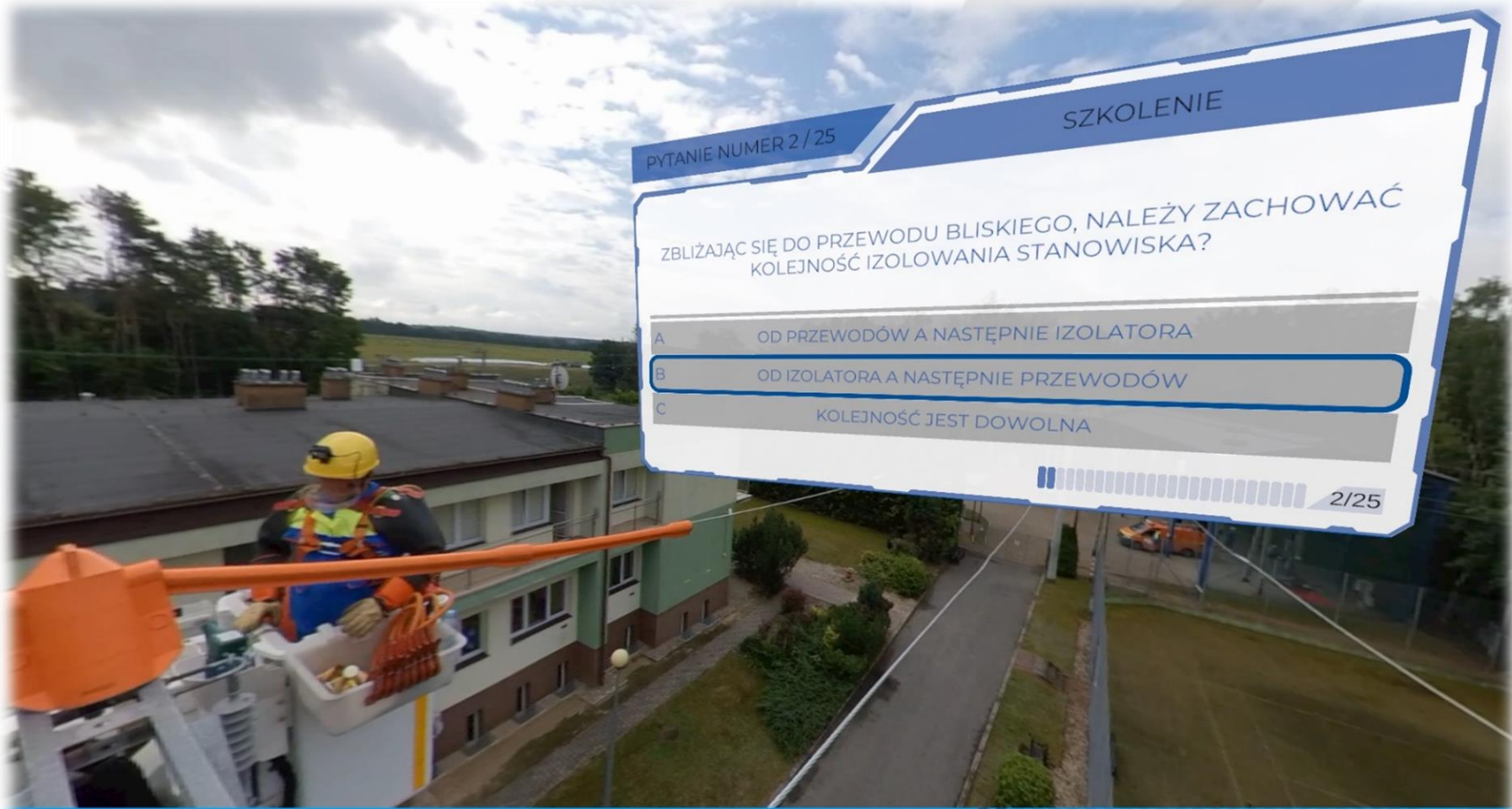

Nagrania w technologii 360°

Nagrania w technologii 360°

PYTANIE NUMER 2 / 25

SZKOLENIE

ZBLIŻAJĄC SIĘ DO PRZEWODU BLISKIEGO, NALEŻY ZACHOWAĆ KOLEJNOŚĆ IZOLOWANIA STANOWISKA?

- A OD PRZEWODÓW A NASTĘPNIE IZOLATORA
- B OD IZOLATORA A NASTĘPNIE PRZEWODÓW**
- C KOLEJNOŚĆ JEST DOWOLNA

Wykorzystanie bezzałogowych statków powietrznych (dronów) operowanych w strefie otwartej w kategorii A1 w klasie C0

Wykorzystanie dronów do wspomagania prac realizowanych przez Posterunki Energetyczne, Rejony Dystrybucji i jednostki organizacyjne w Centrali Spółki

1. Celem głównym projektu pilotażowego było wypracowanie formalnej ścieżki związanej z wykorzystaniem dronów w kategorii otwartej A1 w działalności Spółki.
2. Przedmiotem prac były m.in. kwestie:
  - Aspekty formalno-prawne
  - Ocena ryzyka
  - Ochrona danych osobowych
  - Szkolenia pracowników
  - Zakup dronów
(analiza rynku, wyznaczenie minimalnych parametrów)
  - Ubezpieczenie dronów

Wykorzystanie dronów do wspomagania prac realizowanych przez Posterunki Energetyczne, Rejony Dystrybucji i jednostki organizacyjne w Centrali Spółki

Zastosowanie operacyjne dronów w projekcie:

- wspomaganie wykonywania oględzin, oraz innych prac wymagających oceny stanu technicznego majątku sieciowego,
- ocena stanu budynków niesieciowych,
- odbiór zadań inwestycyjnych,
- administrowanie budynkami,
- działalność marketingowa i promocyjna,

Wykorzystanie dronów do wspomagania prac realizowanych przez Posterunki Energetyczne, Rejony Dystrybucji i jednostki organizacyjne w Centrali Spółki

Zastosowanie operacyjne dronów – inspekcja stanu zadrzewienia

Wykorzystanie dronów do wspomagania prac realizowanych przez Posterunki Energetyczne, Rejony Dystrybucji i jednostki organizacyjne w Centrali Spółki

Zastosowanie operacyjne dronów – oględziny terenów trudnodostępnych

Wykorzystanie dronów do wspomagania prac realizowanych przez Posterunki Energetyczne, Rejony Dystrybucji i jednostki organizacyjne w Centrali Spółki

Zastosowanie operacyjne dronów – oględziny terenów trudnodostępnych

Wykorzystanie dronów do wspomagania prac realizowanych przez Posterunki Energetyczne, Rejony Dystrybucji i jednostki organizacyjne w Centrali Spółki

Zastosowanie operacyjne dronów – oględziny na terenie trudnodostępnym

Wykorzystanie dronów do wspomagania prac realizowanych przez Posterunki Energetyczne, Rejony Dystrybucji i jednostki organizacyjne w Centrali Spółki

Zastosowanie operacyjne dronów – oględziny na terenie trudnodostępnym

Wykorzystanie dronów do wspomagania prac realizowanych przez Posterunki Energetyczne, Rejony Dystrybucji i jednostki organizacyjne w Centrali Spółki

Zastosowanie operacyjne dronów – oględziny na terenie trudnodostępnym

Wykorzystanie dronów do wspomagania prac realizowanych przez Posterunki Energetyczne, Rejony Dystrybucji i jednostki organizacyjne w Centrali Spółki

Zastosowanie operacyjne dronów – nadzór inwestycji

Wykorzystanie dronów do wspomagania prac realizowanych przez Posterunki Energetyczne, Rejony Dystrybucji i jednostki organizacyjne w Centrali Spółki

Zastosowanie operacyjne dronów – nadzór inwestycji

Wykorzystanie dronów do wspomagania prac realizowanych przez Posterunki Energetyczne, Rejony Dystrybucji i jednostki organizacyjne w Centrali Spółki

Zastosowanie operacyjne dronów – przegląd budynków niesieciowych

Wykorzystanie dronów do wspomagania prac realizowanych przez Posterunki Energetyczne, Rejony Dystrybucji i jednostki organizacyjne w Centrali Spółki

Zastosowanie operacyjne dronów – przegląd budynków niesieciowych

Wykorzystanie dronów do wspomagania prac realizowanych przez Posterunki Energetyczne, Rejony Dystrybucji i jednostki organizacyjne w Centrali Spółki

Zastosowanie operacyjne dronów

Wykorzystanie dronów do wspomagania prac realizowanych przez Posterunki Energetyczne, Rejony Dystrybucji i jednostki organizacyjne w Centrali Spółki

Zastosowanie operacyjne dronów

Wykorzystanie dronów do wspomagania prac realizowanych przez Posterunki Energetyczne, Rejony Dystrybucji i jednostki organizacyjne w Centrali Spółki

Zastosowanie operacyjne dronów

Wykorzystanie dronów do wspomagania prac realizowanych przez Posterunki Energetyczne, Rejony Dystrybucji i jednostki organizacyjne w Centrali Spółki

OPRACOWANIE PRAWNE

w zakresie występujących ryzyk/zagrożeń/ograniczeń związanych z wykorzystaniem dronów (BSP) do oględzin linii napowietrznych SN i nn w kategorii otwartej A1 oraz regulacji/rozwiązań prawnych, które powinny zostać w związku z tym wykorzystywaniem wprowadzone przez
ENEA Operator Sp. z o.o.

Opracowanie sporządzone w oparciu o stan prawny obowiązujący
na dzień 30 maja 2023 r.

PORADNIK PRAWNY

w zakresie warunków zgodnego z prawem
wykorzystywania dronów

Stan prawny na dzień 31 maja 2023 r.

Wykorzystanie dronów do wspomagania prac realizowanych przez Posterunki Energetyczne, Rejony Dystrybucji i jednostki organizacyjne w Centrali Spółki

**Procedury i ograniczenia operacji
dla pilotów dronów w ENEA Operator Sp. z o.o.**

RAPORT Z PROJEKTU PILOTAŻOWEGO

**Wykorzystanie bezzałogowych statków powietrznych
(dronów) operowanych w strefie otwartej w kategorii A1
do wspomagania prac realizowanych przez Posterunki
Energetyczne, Rejony Dystrybucji i jednostki organizacyjne
w Centrali Spółki**

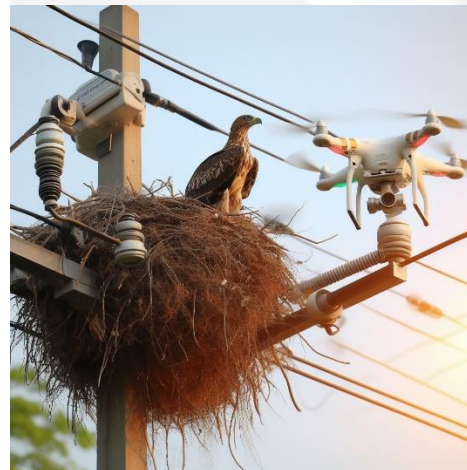

Wykorzystanie dronów do wspomagania prac realizowanych przez Posterunki Energetyczne, Rejony Dystrybucji i jednostki organizacyjne w Centrali Spółki

REGULAMIN EKSPLOATACJI BEZOPSŁUGOWYCH STATKÓW POWIETRZNYCH W ENEA OPERATOR SP. Z O.O.

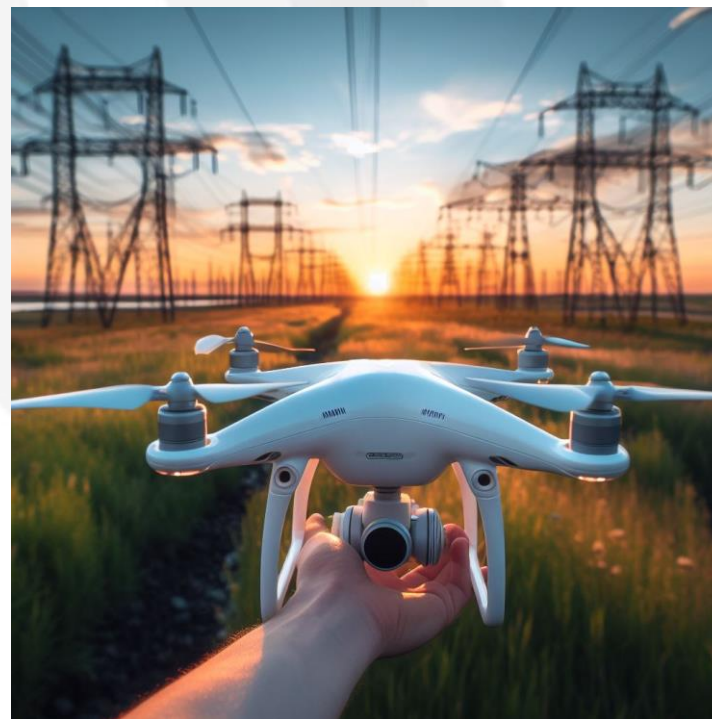
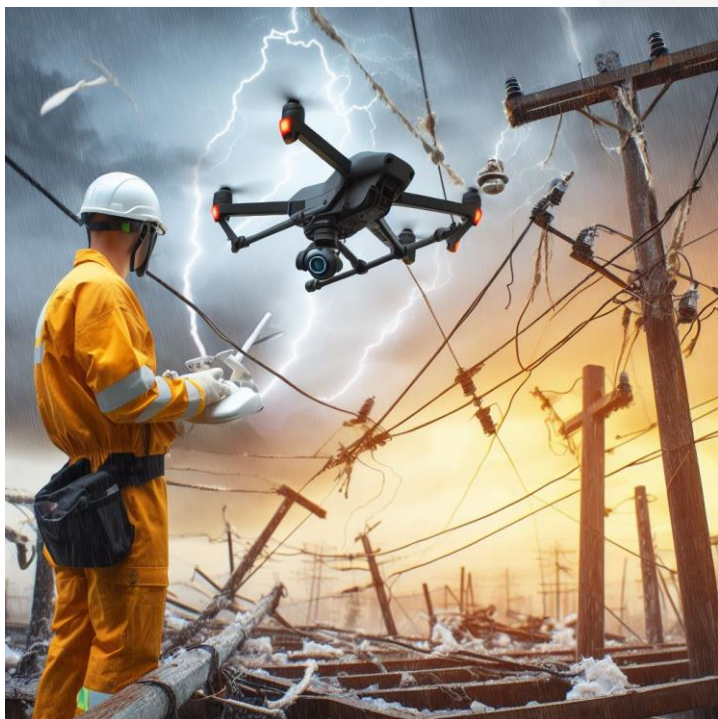
Zatwierdzony Uchwałą nr ...../..... Zarządu ENEA Operator Sp. z o.o. z dnia ..... r.
Obowiązuje od dnia ..... r.

Najbliższe działania związane z wdrożeniem w 2024r. dronów w ENEA Operator:

- Zakup 106 dronów o masie do 250g.
- Szkolenie praktyczne 160 pracowników Enea Operator Sp. z o.o. z zakresu oblotów dronem (Zakres A1)

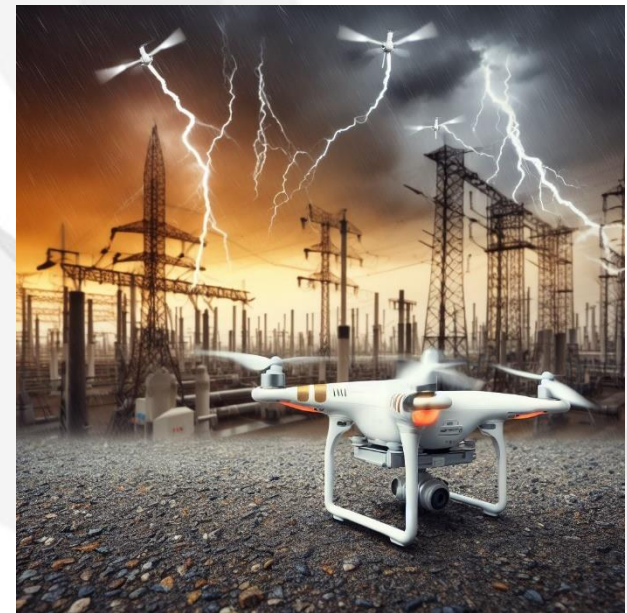
Wykorzystanie AI do automatyzacji inwentaryzacji i inspekcji sieci OSD

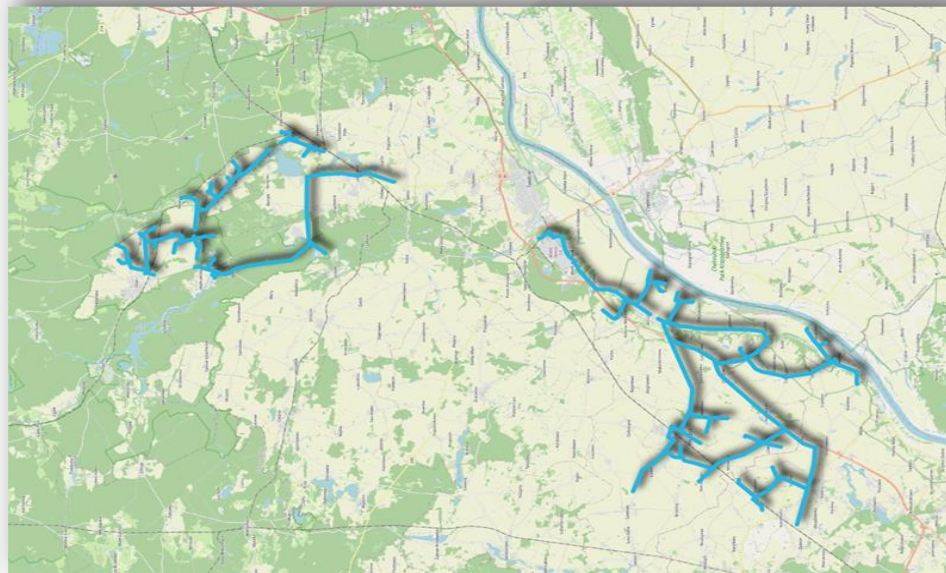

- **Ocena skuteczności** wsparcia procesu paszportyzacji poprzez automatyzację identyfikacji obiektów i ich atrybutów przy zastosowaniu AI oraz BSP – zakres pokrycia danych, skuteczność identyfikacji obiektów, atrybutów, cech.
- **Ocena możliwości** dostosowania modeli AI do specyfiki ENEA OPERATOR – szybkość i przewidywalność douczania modeli.
- **Ocena potencjału** systemu DRIM do automatyzacji kontroli jakości materiałów, ich przetwarzania z wykorzystaniem AI oraz generowania paszportów do GIS.

- 5 obiektów sieci
- 18 wskaźników
- 400 km sieci elektroenergetycznej
- Minimalny zakładany wskaźnik KPI 70 %

Potwierdzona skuteczność wsparcia procesu paszportyzacji:

- Automatyczne rozpoznawanie 5 obiektów nadrzędnych, 37 cech, 130 pozycji słownikowych (atrybuty)
- Średnia skuteczność (wskaźnik KPI) powyżej 90%

Potwierdzona możliwości dostosowania modeli AI do specyfiki ENEA Operator:

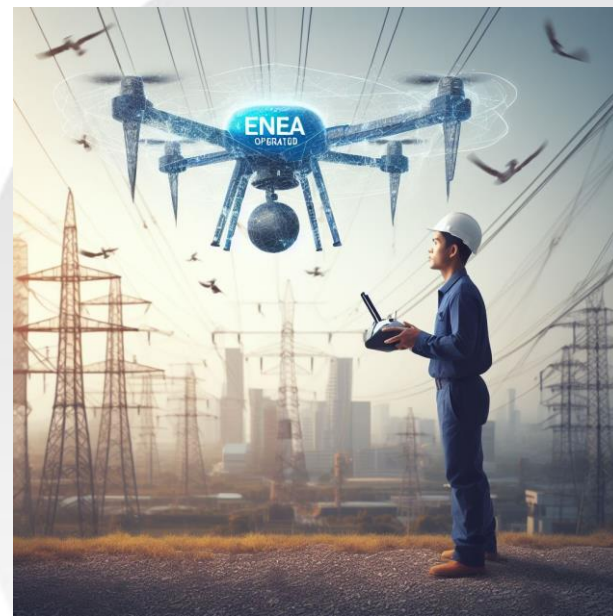
- Co do zakresu modeli AI - łącznik (5 cech, 17 pozycji słownikowych), stacja słupowa (1 cecha, 4 pozycje słownikowe)
- Co do czasu i obszaru - 2,5 miesiąca, około 400km sieci
- Co do wskaźników - 70-80% (bez doskonalenia)

Potwierdzony potencjał systemu DRIM do automatyzacji procesu:

- Standaryzacji i kontroli jakości materiału pozyskiwanego w terenie
- Ciągłego, zautomatyzowanego uzupełniania i weryfikowania jakości danych paszportyzacyjnych w GIS

Potwierdzony potencjał wykorzystania BSP:

- W przypadku BSP - wysoka jakość danych, wysokie skuteczności systemu AI, relatywnie niewielka szybkość pozyskiwania danych, wymagana duża zgodność z metodyką pozyskiwania materiałów
- W przypadku helikoptera jednoosobowego - relatywnie niższa jakość danych, dla niektórych cech niższa skuteczność AI, duża szybkość pozyskiwania danych

Innowacje w ENEA Operator

